

Pankkivaliokunnan mietintö n:o 6 hallituksen esityksen johdosta valuuttalaiksi

Eduskunta on lähettänyt 8 päivänä lokakuuta 1985 pankkivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 157 valuuttalaiksi.

Asian johdosta valiokunnassa ovat olleet asian tuntijoina kuultavina ylijohtaja Osmo Sarmavuori valtiovarainministeriöstä, johtaja Matti Vanhanen, osastopäällikkö Urpo Levo ja osastopäällikkö Esa Ojanen Suomen Pankista, johtaja Henrik Skrabb Säästöpankkien Keskus-Osake-Pankista, varatoimitusjohtaja Erkki Karmila Kansallis-Osake-Pankista, toimitusjohtaja Matti Liukkonen Osuuspankkien Keskuspankista, varaesimies Heikki Oksanen Työväen taloudellisesta tutkimuslaitoksesta, talouspoliittinen sihteeri Antero Tuominen Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestöstä ja lakimies Reijo Svento Suomen Merimies-Uniosta.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi valuuttalaki, jolla jatkettaisiin valuutan säännöstelyvaltuuksia tulevan vuoden alusta vuoden 1990 loppuun pääasiallisesti entisen laajuksina. Samassa yhteydessä on tarkoitus uudistaa myös lain nojalla annettavat valuuttamääräykset.

Valuutansäännöstelyjärjestelmä ehdotetaan säilytettäväksi entisellään. Eduskunnan valuuttalaila antamien valtuuksien käyttöönotosta päättäisi valtioneuvosto, ja Suomen Pankki toimisi valuuttaviranomaisena, antaisi tarvittavat yksityiskohdaiset määräykset ja toteuttaisi säännöstelyä käytännössä.

Lain tavoitteena on maan ulkomaisen maksukyvyn ja rahatalouden vakaan kehityksen turvaaminen sekä kansantaloutta uhkaavan vakavan häiriön torjuminen. Tavoitteen toteuttamiseksi valtioneuvosto voi antaa määräyksiä valuuttatoimien luvanvaraisuudesta, maksuvälineiden, arvopapereiden ja saamistodisteiden maastaviennistä ja maahantuonnista sekä valuutan hankintatavasta ja kotiuttamisvelvollisuudesta.

Säännöstelyn välittömänä kohteena olisivat ai-

na valuuttatoimet, jotka ovat joko juoksevia valuuttatoimia tai pääomanliikkeitä. Normaalioloissa pääomanliikkeet sekä maksuvälineiden, arvopapereiden ja saamistodisteiden maastavienti olisi sallittu vain Suomen Pankin luvalla. Juoksevat valuuttatoimet voitaisiin määrätä luvanvaraisiksi ainoastaan laissa mainituista erityisistä syistä. Lisäksi laissa on säännös niin sanotusta kotiuttamisvelvollisuudesta.

Kansantaloutta uhkaavan vakavan häiriön torjumiseksi valtioneuvosto voisi lisäksi määrääjäksi saattaa luvanvaraisiksi myös juoksevat valuuttatoimet sekä maksuvälineiden, arvopapereiden ja saamistodisteiden maahantuonnin. Tällaisissa oloissa voitaisiin määrätä myös eräistä luovutus- ja siirtovelvollisuuksista yksinomaan Suomen rahana suoritettavaa korvausta vastaan.

Laki ehdotetaan säädettäväksi valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä määrättyllä tavalla.

Hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen valiokunta pitää lakiehdotusta tarkoituksenmukaisena ja esittää sen hyväksymistä. Lakivaliokunnan merilain 1 §:n käsittelyn yhteydessä, mietinnösään 9/1984 vp. esittämään kantaan viitaten valiokunta katsoo, että myöntäessään lupaa aluksen lippusiirron edellyttämän pääomaliikkeen osalta Suomen Pankin tulisi tarvittaessa hankkia ennen luvan myöntämistä asiasta merenkulun neuvottelukunnan lausunto.

Pankkivaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Lisäksi valiokunta ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi käsitellä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla.

Helsingissä 15 päivänä marraskuuta 1985

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Knuuttila, varapuheenjohtaja Tuomaala, jäsenet Junnila,

Jyrkilä, Kanerva (osittain), Maijala, Norrback, Pohto, Rajantie, Skinnari (osittain) ja Söderström sekä varajäsenet Aaltio (osittain) ja Ajo (osittain).

Vastalause

Pankkivaliokunnan enemmistö on asettunut kannattamaan hallituksen esitystä valuuttalaiksi.

Valuuttalaissa säännellään Suomen valtion rajojen yli siirtyviä rahavirtoja. Hallitus on esityksessään esittämässä selvästi löyhempiä valuuttamääräyksiä, ja esityksen mukaan Suomen Pankilla ei olisi oikeutta puuttua esim. keinottelumielessä maahan tuotavien valuuttojen määrään. Viime vuosinahan näin on tapahtunut ja Suomeen on tuotu miljardeja markkoja ulkomaista rahaa keinottelumielessä korkean koron saamiseksi.

SKDL:n eduskuntaryhmä katsoo, että Suomen Pankilla tulisi olla tiukemmat oikeudet säännellä valuuttojen, pääomien, maksuvälineiden, arvo-paperien ja saamistodistusten siirtämistä Suomeen tai Suomesta.

Nyt esillä olevassa laissa helpotetaan entisestään pääomaliikkeitä eikä niihin voi normaalioloissa puuttua elinkeino- ja kauppapoliittisista syistä.

Erityistä huomiota SKDL:n eduskuntaryhmä kiinnittää kahteen asiaan, Suomen Pankin ja valtioneuvoston velvollisuuteen säännellä pääoma- ja muita rahaliikkeitä rajojemme yli ja jatkuvasti kasvavaan pääomavientiin.

Pääomien maastavienti on kehittynyt seuraavasti:

1976	95 miljoonaa markkaa
1982	1 125 miljoonaa markkaa
1983	1 451 miljoonaa markkaa
1984	2 479 miljoonaa markkaa

Suomalaisyritysten suorien sijoitusten määrä tähän syksyyn mennessä on noin 15 miljardia markkaa (Ulkomaansijoitustoimikunnan mietintö 1985:49). Suomalaisen yritysten ja tytäryhtiöiden määrä on viime vuosina noussut nopeasti ja oli v. 1984 1 462 kpl. Näissä yhtiöissä on arvioitu olevan n. 52 000 työntekijää.

Pääomien maastavienti on selvästi lisännyt työttömyyttä Suomessa. Pääoma on toiminut epäisänmaallisesti, keinottelumielessä siirtynyt ulkomaille, ja siksi SKDL:n eduskuntaryhmä katsoo, että pääomien maastavientiä on rajoitettava säätämällä pääomien viennille 20 %:n vero (pääomanvientivero).

Lisäksi ehdotan, että valiokunnan mietinnön viimeisessä kappaleessa lausuttaisiin seuraavasti:

"Hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen valiokunta pitää lakiehdotusta tarkoituksenmukaisena ja esittää sen hyväksymistä. Lakivaliokunnan merilain 1 §:n käsittelyn yhteydessä, mietinnössään 9/1984 vp. esittämäänsä kantaan viitaten valiokunta katsoo, että myöntäessään lupaa aluksen lippusiirron edellyttämän pääomaliikkeen osalta Suomen Pankin tulisi (poist.) hankkia ennen luvan myöntämistä asiasta merenkulun neuvottelukunnan lausunto."

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että Eduskunta hyväksyisi seuraavan lakiehdotuksen:

Valuuttalaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä määrättyllä tavalla, säädetään:

1—2 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

3 §

Maan ulkomaisen maksukyvyyn ja rahatalouden

vakaan kehityksen turvaamiseksi valtioneuvoston tulee määrätä:

1) *miltä osin* maksuvälineiden, arvopapereiden ja saamistodisteiden maastavienti on sallittu vain Suomen Pankin luvalla;

2) *miltä osin* Suomessa asuva on velvollinen luovuttamaan tai siirtämään omistamansa tai hallussaan olevat ulkomaiset maksuvälineet ja ulkomailla olevat Suomen rahan määräiset maksuvälineet sekä saamiset ulkomailla olevalta rahalaitokselta ja ulkomailla asuvalta muista saamisista saadut suoritukset Suomen Pankille tai sen määrämälle, valintansa mukaan joko Suomen rahana tai kotiutettavana ulkomaisena rahalajina hyvitettävää täyttä korvausta vastaan siten kuin Suomen Pankki tarkemmin määrää (kotiuttamisvelvollisuus) ja että Suomen Pankilla on oikeus myöntää lupa poiketa kotiuttamisvelvollisuudesta ja kotiuttamistavasta;

3) että pääomaliikkeet ovat sallittuja vain Suomen Pankin luvalla, jolloin Suomen Pankki kantaa Suomesta ulkomaille suuntautuvista suorista sijoituksista ja sijoituksista ulkomaisiin arvopapereihin valtion lukuun 20 % veroa sijoituksen

markkamäärästä siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään (pääomanvientivero). Valtioneuvostolla on kuitenkin oikeus erityisistä syistä myöntää valtiovarainministeriön esittelystä työvoimaministeriön ja kauppa- ja teollisuusministeriön lausuntojen jälkeen tästä verosta osittain tai kokonaan huojennus edellyttäen, että hakemuksen tarkoittama pääomanvienti on omiaan oleellisesti parantamaan jonkin toimialan edellytyksiä selviytyä kansainvälisestä kilpailusta eikä se vaaranna työllisyyttä Suomessa; sekä

4) *miltä osin* valuuttatoimen aiheen toteuttamiseksi taikka Suomen solmimien kahden- tai monenvälisten maksusopimusten toteuttamiseksi Suomen Pankki voi määrätä juoksevat valuuttatoimet luvanvaraisiksi.

Valtioneuvosto voi edellä 1 momentin eri kohdissa olevat määräyksensä antaa osittaisina tai kaikkia kyseisen kohdan tarkoittamia tapauksia koskevana.

4—13 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

Helsingissä 15 päivänä marraskuuta 1985

Sten Söderström

